

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nj. veličanstvo v Gradci.

(Konec.)

Ob 11. uri dopoldne je bilo v načrtu nastavljeno, da Nj. veličanstvo slovesno odpre dež. razstavo. Vsled tega se pelje svitli cesar nekaj minut poprej na kraj razstave in se ve, da za njim vsa višja gospôda, kolikor je že ni bilo na razstavišči. Točno ob 11. uri pripelje se Nj. veličanstvo tje in vzprejme ga ondi predsednik c. kr. kmetijske družbe, baron Washington, na čelu odboru razstave ter ga nagovori, kakor je temu gospodu lastno, v preširni besedi in s samosvestnim glasom, proseč Nj. veličanstvo, naj blagovoli odpreti razstavo.

Svitli cesar mu odgovori, da odpre razstavo s tem večjim veseljem, ker upa, da bode razstava lep dokaz za to, da se v štajarski deželi lepo razvita obrt in gospodarstvo ter da bode ona tako še v spodbudo nadaljnemu delovanju na tem polji, kjer se da veliko še doseči, ako je volja dobra in vstrajna. Na to si ogleda Nj. veličanstvo prostorije na razstavišči, kar jih je bilo že napolnjenih. Izrekši g. predsedniku dež. razstave svojo zadovoljnost, poda se svitli cesar z razstavišča in se odpelje med burnimi hoch-klici najprej v cerkev Srca Jezusovega. Tu pričakuje Nj. veličanstvo veliko ljudstva, mil. knezoškofa sekovski in lavantinski, duhovščina itd. Med mogočnimi glasovi velicij orgelj ogleda si svitli cesar vse dele cerkve ter izreče naposled svoje veselje nad v resnici lepo stavbo.

Od le te cerkve poda se Nj. veličanstvo k deželni hiši za gluhoneme ter si jo ogleda v vseh znamenitih delih. Na zadnje se vpiše v spominke bukve te hiše ter se odpelje nazaj v dvorni grad. Ob 4. uri popoldne pelje se svitli cesar na dež. strelišče v Andrici ter tudi dvekrat vstrelji, zatem pa se odpelje nazaj v dvorni grad, kjer se vrši velik dvorni obed. Med njim svira godba c. in kr. pešpolka št. 47. Ob 8. uri priredi Graško moško pevsko društvo

Nj. veličanstvu serenado in vse mesto se razsvetli. Svitli cesar se pa pelje skozi poglobitve ulice mesta, da si ogleda sam vso, v resnici velikansko razsvetljava. Se ve, da so bile vse ulice polne ljudi in hoch pa živio se je neprestano dvigalo iz prsi zvestih podanikov Njih veličanstva.

Drugo jutro, ob 7. uri je bila zunaj Gradca, na Gostinjski dobravi parada ali kakor bi se po domače reklo, velika razstava c. in kr. vojakov iz Gradca. Topničarji so v tem tudi streljali ter kazali, kaj da bi zamogli v času kake vojske. Svitli cesar si je razgledal jih vestno in je na zadnje njih, njih opravo očitno pohvalil.

Tudi požarni brambovci so se na splavišči Mure razpostavili ter kazali, kaj da znajo in kako da je njih orožje. — Potem pa je svitli cesar se podal v cerkev čč. usmiljenih bratov v Gradci ter si je ogledal spomenik vojakov, ki ga je v njej pripravilo mestno „orožno društvo“. Ta spomenik pa tudi zasluži, da si ga ogleda, kdor bi izmed nas kedaj prišel v ono cerkev.

Isti den popoldne si je ogledal še svitli cesar novo „mestno hišo“ v Gradci ter mu je v tem Graški župan na konci svojega govora zatrjeval, da je v Gradci „vse nemško“, duh, misel in zvestoba. Nj. veličanstvu se je nova mestna hiša po zunanji obliki prikupila in upamo, da ni „nemška beseda“ g. župana storila v tem nobene škode.

Blizo mestne hiše je „deželna hiša“, t. j. tista, v kateri se shaja deželni zbor in ima dež. odbor svoje uradnice ali sobe, v katerih se konečno določi vse to, kar pride na korist ali škodo cele štajarske dežele. Kakor je znano, ni noben slov. poslanec ud tega odbora in torej tudi nima v teh hišah slov. ljudstvo moža, ki ga zastopa. Da tudi v tem trenutji ne, ko jih obišče sam svitli cesar, to je bilo in je prav žalostno znamenje za to, kako da se skrbi v tej deželi za slov. ljudstvo.

K malu za tem se poda Nj. veličanstvo k

novi hiši, k dež. spominski hiši ali kakor se ji pravi, k dež. muzeju. Tu nagovori svitlega cesarja grof Wurmbbrandt, dež. glavar in Nj. veličanstvo odgovori mu, da ljubi štajarsko deželo in ga torej veseli vse, kar služi tej deželi. To je trpelo blizo 20 minut, potem pa si ogleda svitli cesar še „ljudsko kuhinjo“, obe novi c. kr. gimnaziji itd. Zatem pa se vrne v dvorni grad in je bil tukaj še potem ces. obed, pri katerem je bilo največ c. in kr. častnikov in druge višje gospôde, ki ni prvi den še bila pri ces. obedu.

Zatem se je Nj. veličanstvo podalo na kolodvor južne železnice in s tem je bil konec prvih slovesnosti te dež. razstave. V resnici lepa sta bila ta dneva za celo deželo, izlasti pa še za Graško mesto. V srcu vseh, ki so bili, kakor že koli pri teh slovesnostih navzoči, bota ostala v vednem spominu; žal, da slov. ljudstvo, če ga je ravno nad 400.000 duš v štaj. deželi, ni našlo pri njih mesta, ali vsaj ne takega, kakor mu dohaja. Upajmo, da bode, ko preteče drugo, zadnje desetletje tega veka, bolje, razstava na čast tudi slov. ljudstvu.

Avstrijski škofje in verska šola.

(Dalje.)

Ali je pa v resnici tako, kakor govori postava in šolski red? Pravo stanje naše sedanje šole hočemo le s kratkimi besedami popisati. Vera ni vodilna podlaga, ni vodilo za našo sedanjo ljudsko šolo, ampak le eden od mnogostevilnih predmetov, in še zadosti učnih ur jej ni odkazanih. Drugi učni predmeti ne stojijo z vero v nobeni zvezi in se morejo žalibog večsih tako razkladati, da nраво-verske odgoje nikakor ne pospešujejo. Verska odgoja šolske mladine je skrčena na tako pičlo število verskih vaj, da v otroških srecih ne morejo obuditi toplega verskega čuta. Veronauk in verske vaje se ne prepuščajo prostemu cerkvenemu vodstvu, ampak vrhovno vodstvo si je pridržala posvetna oblast. Pri izobražbi učiteljev nima cerkev skoraj nobene besede, in kedar se postavljajo v službe, nima ona nič govoriti, in tako se zgodi, da katoliške otroke večsih poučujejo in izrejajo ljudje, ki so katoliški veri tuji ali pa sovražni, tedaj tudi otrok ne morejo izrežati v katoliškem duhu.

Lahko bi ta popis še nadaljevali, pa že to, kar smo rekli, popolnem zadostuje, da si moremo razjasniti, zakaj sedanje šole tako žalosten sad donášajo. Spoštovanje do cerkve, ljubezen do vere in do krščanskega življenja ginejo zmirom bolj; domišljavost in prevzetnost, lahkomišljenost in površnost, zaničevanje božje in človeške oblasti se strašno množijo. Ali se smemo čuditi, ali smemo drug sad pričakovati, če sicer katehet vsaki teden dve uri otrokom

v srce poklada božjo besedo in strah božji, če jih napeljuje h krščanskim čednostim, — ako se pa more v ostalih več ko dvajsetih urah na otroke tako uplivati, da se ne utrdijo v božjem spoznanji in krščanskem življenji, ampak se — bodi si nameroma ali ne — v tem le begajo? Oj, preljubi v Gospodu, svoje notranje žalosti nad temi odnošaji ne moremo čisto odkrito povedati; nočemo vračati trdih besedi, ki od one strani padajo na nas in našo zvesto duhovščino; preveč spoštujemo vaše otroke, kakor da bi mogli v njihovih srecih spodkopati spoštovanje do njih učnikov. V tem pa ste nas menda razumeli, da katoliškim starišem ne moremo poroki biti za to, da se njih otroci v sedanji šoli po katoliško izrejajo, in tudi s tem vas ne moremo potolažiti, da smete v pogledu na svojo vest in na težko odgovornost pred Bogom mirno pošiljati otroke v to šolo.

Očitajo nam, da hočemo ljudsko omiko zmanjšati, veronauk razširiti na škodo drugih predmetov, da bi vědo in znanost med ljudstvom znižali. Na taka očitanja nam je lahko odgovarjati. Vi se motite, bomo odkrito zaklicali svojim protivnikom; le naredite otroke tako umne, premetene in učene, kolikor hočete in znate; toda storite jih tudi pobožne in verne, dobre in čednostne. Nočemo znižati njih omike in vednosti; česar se bojimo, to je polovičarska omika brez verske podlage, ki jih dela le ošabne, domišljave, poželjive, in nezadovoljne. Zato terjamo katoliško šolo, katera edina nam daje poroštvo, da bo mladini dala nраво-versko odgojo in jo storila sposobno svoje vednosti porabiti v lastno in tujo korist, za čas in večnost.

Mi terjamo katoliško šolo pa tudi v imenu postavno zagotovljene svobode vesti. Član XIV. drž. osn. post. z dne 21. decembra 1867 se glasi: „Polna svoboda vere in vesti je vsakateremu zagotovljena.“ Kako pa se ta svoboda varuje in brani po sedanji ljudski šoli? Katoliški stariši so prisiljeni, svoje otroke pošiljati v šole, v katerih se na katoliško vero razun nekaj pičlih ur nihče ne ozira. Vsi drugi učni predmeti so popolnem neodvisni od cerkve, in to je žalibog skoraj neko vabilo, naj učitelji tako poučujejo, da se itak mali upliv cerkve do šolarjev še bolj oslabi in da se od Boga razodete resnice preženejo iz srca in življenja otrok. Ne, brezverska in medverska šola se ne strinja z načelom svobode vere in vesti; nasprotno zahteva ta svoboda, da kakor smejo različne postavno priznane vere druga poleg druge obstajati, tako bi morale drugi poleg druge biti dovoljeno tudi različne verske šole. Združenje vseh otrok v eno šolo pa žali pravice vseh ver. Ako se hoče vsaki veri pravica skazati, morajo se tudi njih šole ločiti. Ali vam tedaj politične stranke ne delajo neznosne sile, ako silijo otroke v šole, ki nasprotujejo verskim na-

čelom in prepričanju starišev? Ali naj bo samo nevera prosta, da more vero in vernost preganjati? (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Krma konja.

Nihče nima v sedanjem času preveč, vsakdo se toži, da mu hodi pri marsičem trdo. Kmetje niso zadnji pri taci tožbah. Ne moremo reči, da kmet nima uzroka za tako tožbo. To je, da ga ima, če kdo na svetu, kmet dovolje, vendar pa sodimo, da tudi kmet izmetava sem ter tje kaj — brez potrebe ali vsaj brez vsake koristi.

Opozorimo v tem pa dnes naše bralce na krmljenje konj. Vsakdo zna, da je konju treba veliko krme, več, kakor le kateri drugi izmed domače živine in prav za to konja ne držé modri gospodarji v svojem hlevu, ako jim ga ni potreba: konj ne more pri kmetu nikdar biti samo — za igračo. Ali tudi tačas, ko mu je konj potreba, mora gledé njega tako ravnati, da ima iz njega največji dobiček, stroškov pa, čem manj mu jih je mogoče. In pri teh je krma skorej glavna stvar. Dovolje je konj mora dobiti, sicer se ne razvije v svoji rasti, kakor bi se lahko, ali pa opeša, prej, kakor prinese to natora za seboj. To je resnica, toda na drugi strani je tudi istotako resnica, da pri njej ni treba — potrate, ne kar se tiče časa, ne kar zadeva obilja krme.

Krme je dati konju v pravem času, v pravi meri in po pravem načinu: če se ne izgodi tako, vselej je krivo krmljenje in kmetu kje kako na škodo. Kar se tiče časa, v tem je reda čez vse potreba, nekaj, o čemer se prepriča človek čisto lahko pri vojaških konjih. Prav zato, ker je pri njih krmljenji oster red, vzdržijo oni veliko in so pri vsem še lepe in čvrste postave. V tem pa je še gledati potlej na to, za kako delo da se žival vporabi, vendar pa gre pri tem že bolj na mero, v kateri se ji daje krma. Težje ko je delo, več ali vsaj bolje krme ji je treba. Vendar pa se to naj ne zastopi tako, da naj žival ostane na pol lačna, če ne dela, daje pa se ji toliko krme, kedar dobi težko delo, da bi se lahko prezobjela. Eno, kakor drugo prinese, če se ponavlja, zdravju živinčeta škodo, tedaj ne kaže.

Ali tudi v načinu, po katerem se daje krma, greši se lahko, izlasti pri ovsu, rezi in enaki krmi. Skušnja uči, da gre tako krmo dajati suho, ne pa vmočene. Stvar se razloži lahko in sicer tako-le: Ako dobi konj tako krmo suho, mora dalje jo žvekati in jo drobi torej bolje ter jo tudi vso preslini, nekaj, kar služi v boljše prebavljanje. Če pa je krma vmočena, vzame jo žival hitro va-se in jo le malo oslini, zato

pa gre tudi večinoma taka skozi njo, ne da jo žival v želodci prekuha ter jo tako priredi, da preide v kri in meso. To pa nam tudi veleva, naj damo živali še le potem piti, ko se je že nažrla, ne pa koj iz kraja, sicer bi slinje ji bile namešane z vodo ter bi ne imele toliko moči za prebavljanje.

Sejmovi. Dne 16. avgusta v Lembachu, v Sevnici, v Poličanah, v Mozirji, v Vuzenici, v Strassu in pri sv. Vidi za Ptujem. Dne 18. avgusta v Brezji pri Mariboru, v Jarenini, v Kapelah, na Pilštanji, pri M. D. v Puščavi in v Črmožišah pri Rogatci.

Dopisi.

Iz Maribora. (Slov. petje.) Veselo je bilo v nedeljo pri nas, prav veselo, kajti take svečanosti, kakor smo jo doživeli to nedeljo na vrtu „Gambrinushalle“ nismo že dolgo imeli. Ona je bila dokaz, da slov. ljudstvo ni zadnje in kar se rodoljubja in petja tiče, sili ono in to tudi sme, med prva avstrijska ljudstva. Na vabilo „slov. pevskega društva“ v Ptuji prišlo je iz vseh slov. krajev pevcev in pevkinj, gotovo nad 250. Največ jih je bilo iz Ljubljane, iz tamošnje slov. čitalnice in zatem pevsko društvo „Slavec“, iz drugih krajev vseh, v katerih se goji umetno slov. petje, pa so prišli, kar jih je največ moglo iz doma. Vse točke v sporedu so bile izvrstne in so jih morali pevci skoraj vse ponavljati. Vodil je petje večinoma g. Fr. Jurkovič, nadučitelj v Šmarji, samo pesem „Domovini“ je vodil g. Förster iz Ljubljane, ker jo je sam in to kaj izvrstno sestavil. Vmes in po vsporedu so peli „Slavec“, čitalnica v Mariboru, moški pevski zbor iz Ljubljane itd. Ljudi je bilo gotovo kacic 1500, število kakor se jih ne zbere, kjer bodi pri enacih veselicah, ki niso brez stroškov. Vse je bilo pri tej veselici lepo in celo Nemcem se je v Mariboru slov. petje in vsled tega tudi po nekaj slov. ljudstvo, kar ga biva zunaj štajarske dežele, prikupilo in slišal sem iz pristnih nemških ust besede: Slov. grlo je za petje vse kaj druga, kakor nemško. Zato pa smem reči, da smo mi, ki bivamo v Mariboru, lahko iz srca hvaležni „slov. pevskemu društvu“, da si je izbralo bilo letos prav naše mesto za svoje občno zborovanje. Take in enake veselice so, kakor navlaš za to, da nam delajo pot do spoštovanja tudi pri taci, ki ne beró naših, poštenih slov. listov. Naj torej doni vesela pesem, ki pravi:

Zato iz srca globočine

Puhté nam želje do višine:

Slovanske naše domovine

Ne zabi večni nam Gospod!

Z Dobrne. (Zadnjo slavnost v hiši cesarjevej) so po svojih skromnih močéh

poskusili poveljevat tudi Bogu in cesarju zvesto vdani državljani v tihej dolinici ovokrajnej. Na dan poroke nadvojvodice Valerije nas je glas zvona privabil k slovesnej sv. meši. Ko je služba Božja minola, podali so se šolarji na dva kraja, kjer so jim domači dobrotniki omislili malo južino. Odtod se je mladež napotila v šolsko poslopje. Tu je načelnik krajno-šolskemu совету, namreč veleč. g. duhovni svetovalec in dekan mladim rodoljubom razložil pomen današnjega dneva. Zatem je gospod nadučitelj slikal dobrotljivo srce visoke neveste ter poslušalce vzpodbujal k posnemanju, to pa v vseh okoliščinah življenja in vedno pod krasnim geslom: Vse za vero, dom, cesarja! Sledilo je petje in deklamovanje. Vse je izpadlo izborno. Konečno se je med vbožne učence sporazdelilo blago za obleko, kar so po prizadevanji mladinoljubnega gospoda dekana bili oskrbeli šolski prijatelji. A popoldne so topličarji priredili tombolo v korist naše šoli. Slavnost se je završila zvečer z godbo pred hišo zdravilnico, kjer smo ob enem gledali tudi raznovrstne rakete. Bodi še pristavljeno, da je na občinskem poslopji skoz celi dan plapolala avstrijska zastava, oznanjujoč okoličanom današnjo slavnost v rodovini svetlega cesarja.

Iz Marenberskega okraja. (Oskrunjenje praznikov; konec bogokletneža.) [Konec.] Ubogi pa zraven trmoglavi Sobotčani, kateri takega župana imajo! Ni se treba čuditi, da pod njegovim vodstvom se smejo nedelje in prazniki s plesom, prešestovanjem in pijančevanjem tako oskrunjati in da se taki poboji godé. Sicer so še pa njegovi „liberalni bratje“ na Muti, v Marenbergu in še kje drugod, kateri so zdajnega nrastvenega propada krivi. Toda Bog nikomur nič dolžen ne ostane. To je moral tudi neki Karol Seifried, p. d. Koch v Št. Ožbaltu pri Ivniku, bivši ožji prijatelj omenjenega „Sobotskega purgermajstra“ okusiti. — Vsled svojega bogatstva, h kateremu so mu tudi lahkomišelniki Sobotčani pripomogli, se je silno prevzel. Postal je poslednjič popolnoma neveren ter je čez poštene duhovnike zabavljaj, zoper vero in nramnost tako umazano govoril in kot zakonski mož take nesramnosti počenjal, da bi se nad tem vsak količkaj verni in pošteni človek zavzeti moral. Rajnega nepozabljivega apostolskega škofa Slomška je imel navado imenovati največjega „bindašarskega“ ščubarja. Kratko, ta nesrečni nemški liberallec je Sobotčanom in njihovemu „purgermajstru“ sè svojim hudobnim jezikom možgane zmešal, vere jih večinoma oropal, ter zakrivil zdajno veliko telesno in dušno revščino. Pa Bog mu ni mogel več dalje prizanesti ter ga je hudo že na tem svetu kaznovati moral. Začetkoma leta 1888 je ta brezbožnož ob pamet prišel. Poslali so ga v Gradec v norišnico, kjer je letos meseca aprila kot

popolnoma neozdravljivi norec umrl. To je očitviden dokaz, kamo nevera in brezbožno življenje pripelja. — Pa kakor se kaže, bodo tudi take žalostne prikazni zaslepljenim prebivalcem v Šoboti težko kedaj oči odprle. —k.

Od Sotle blizo Brežic. (Raznoterosti.) Glejte jih, taki so naši mestjanje! Pred dvema letoma se je tukaj pozidala deželna bolnica in ona je res krasna stavba, toda bode nam v oči samo nemški napis. In tu so potrebovali zdravnika, ker okrajni zdravnik ne more sam shajati. Zdravniško mesto za bolnišnico je bilo razpisano, pa ker je deželna plača bila prenizka, ni bilo nobenega prošnjika, mestni očetje boječ se, da bi ne bilo nobenega zdravnika, so zato sklenili dodati še poleg deželne plače iz mestne blagajnice na leto 300 gld. in zdaj se res oglasi vrli g. dr. Šmirmaul in tudi službo nastopi. Naši zagrizenci pa spoznajo, da g. dr. Šmirmaul ni njihove gore list, ter so ga začeli bolj pisano gledati in tisti znani očetje nasvetujejo, naj se g. zdravniku mestna nagrada odvzame, ker noče njih starepesmi peti. No to pa je še le ostalo bolj tiho, zdaj pred nekolikim časom pa se zopet zaotitijo proti g. zdravniku in vložijo gg. odborniki predlog, kateri se pri občinski seji na dnevni red spravi. V predlog pa so bile cele litanije spisane proti g. zdravniku in se zahteva, da se mu naj mestna nagrada odkloni in kam drugam porabi; nekaj naj bi se dalo novemu g. okr. zdravniku Sezunu, ker je komaj mesec dni bil v Brežicah, pa je že pri deželni volitvi ž njimi volil in tako zatajil, da je Kranjec. Predlog je podpisalo bojda 14 mestnih očetov, sestavil ga je naš Jakec Lastnek, nekdanji davkar. V tej službi svoji pa se je prosil v penzijo, češ, da ne more več služiti. Ko pa pride Jaka v penzijo, že je pa dovolje močan, da prevzame službo tajnika v okrajnem zastopu. Jaka si misli: dobri so 600 gld., po cesti mi pa ne bo treba hoditi, saj je dober načelnik, saj smo si v rodu, naj le cestarji po svoje delajo in lenobo pasejo, saj bo že kmet plačal. Ali ni Jaka torej čisto dober tajnik za svoj trebuh? Ako je pa treba kake agitacije za volitve ali šulverein, tedaj gre Jaka okoli, kakor lisjak ali medved po piščali. On zna tako sladko govoriti: le tega volite, potem bote še prodec navažali in Bog ve, kaj jim vse obeta. In še celo Südmark je ta Jaka spravil na noge. Proti poštenemu g. dr. Šmirmaul predlaga, naj mu vzamejo nagrado, zato, ker ga noče posnemati, naj bi zatajil, da ga je slovenska mati rodila in ga zemlja domača živi. Jaka, tudi tebe pa še kaj čaka, česar se gotovo bojiš.

(Konec prih.)

Iz Vranskega. (Stavbe, petje.) Naš prijazni trg odlikuje se ne le s svojo naravno lepoto, ampak tudi s čednimi hišami, katere so tržani v teku zadnjih let ali popravili ali pa

na novo sezidali. Izmed vseh stavb pa smo najbolj ponosni na hišo božjo, našo cerkev. Še ni preteklo deset let in poprejšnja cerkev predru-gačila se je od zunaj in znotraj; od cerkvenega tlaka do pozlačenega jabelka na zvoniku je taka, kakor bi jo „iz škatljice vzela“. Da ima ta prijetna vnanjost velik vpliv na razvitek nabožnosti, oporekal mi ne bode nihče, kakor mi bode tudi vsak pritrtil, da tudi notranja služba božja, zlasti orgljanje in petje, (oboje v pravem cerkvenem duhu) povzdiguje duh in blaži srce. Pri nas pa žalibog pogrešamo že dalj časa lepoglasnega orgljanja in vbranega, dostojnega cerkvenega petja. Bi se li ne dalo temu opomoči? V sosednjih župnijah imajo povsod vrejeno, milodoneče cerkveno petje, da je veselje poslušati, pri nas pa se veselimo tihe sv. meše. Nas li ne bode sram, ako zaostanemo za drugimi? Upam pa, da bodo te vrstice zadostile, da se bode orgljanje in petje pri nas zboljšalo in da bodo naš preč. g. župnik, kakor druge še težavniše stvari, tudi to uredili na zadovoljnost svojih udanih faranov.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Minister grof Taaffe je imel te dni dogovor z dr. Riegerjem, vodjo staročeške stranke, na Dunaji in se je potem odpeljal na svojo graščino v Ellischau. Še ve, da se piše v listih sedaj veliko o tem njegovem dogovarjanju, toda nam se zdi, da ne zna noben list doslej „te prave“ o njem. — V prvih dnevih meseca septembra vrši se v Warnsdorfu, mestu na severu českega kraljestva, shod nemških katoliških mož in bodo razprave na njem zanimive, ali pa bodo tudi kaj izdale, to še ni gotovo, kajti ti možje niso nič kaj prijazni Čehom in zato se malokdo zanima za njih sklepe, da-si so v časih prav dobri. — Na razstavi v Gradci so imeli te dni nek „strike“ pri oddelku za vino; to pa za tega voljo, ker je odbor tirjal vstopnino še posebej za to, če je hotel človek iti poskušat vina. Ta vstopnina pa je bila na škodo razstavljalcem vina in zato niso hoteli več razstaviti vina. Sedaj je odbor opustil vstopnino in komur ljubi, lahko gre vino poskušat, se ve, da ne brez denarja. — Ces. namestnik, baron Kübeck je razglasil v nemškem in slov. jeziku cesarjevo zahvalo, gledé na sijajen vzprejem v Gradci. Slov. jezik pa jih bôde na voglih nemškega mesta. — V sredo, dne 20. avgusta, izvrše se volitve na Koroškem v dež. zbor; Slovenci zmagajo gotovo v Velikovskem okraju, v Celovskem in Beljaškem pa ne gredo volit. da-si imajo precej glasov, toda je jih premalo. — Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda bode letos v Ljubljani, najbrž že dne 24. avgusta. — Na Kranjskem se vrše v tem meseci uradni

shodi ljudskih učiteljev in je veselo to, da gg. učitelji pri njih ne delajo politike, kakor se godi to pri njih nemških tovariših. — V Gorici so sklenili trgovci, da ne bodo ob nedeljah prodajali blaga, toda že prvo nedeljo potem je imel eden svojo štacuno odprto, zato pa je našel jo drugo jutro vso v blatu. Čemu se ni držal dogovora? — Vlada je prepovedala ljudski shod v Trstu; lahončičem je hodilo za to, da nagajajo vladi za voljo rajne „propatrije;“ to pa po krivem, saj je vlada jim dolgo prizanašala, da-si so vpriču nje silili prek črno-rmenih soh v Italijo. — Ni resnica, da bi se bilo Miškatoviču, vodji „narodne“ stranke hrvaške zmešalo v glavi. Mož je v rokah Madjarov in najbolj zato, ker „jemlje iz njih jasli“, to se pravi: madjarska vlada daja mu plačo in mož ji je za to hvaležen ter tlačí Hrvate v madjarski koš. — Madjari vohajo zopet pri ogerskih Slovakah panslavizem. Menda pa še imajo Slovaki v kakem zavodu denarja, da se Madjarom toliko krčijo roke po njem. Na hvalo pa rečemo, da sedanja ogerska vlada ni več taka, kakor je bila pod Kolomanom Tisza in torej se ni bati več tacih krivic, kakor so bile poprej v navadi.

Vunanje države. Neko prerokovanje pravi, da so sedanji papež, Leon XIII., „lumen de coelo“, to je luč iz neba ir če gleda človek na delovanje sv. očeta, prepriča se lahko, da so v resnici luč iz neba. Njih okrožnice so namreč take, da jih celo nekatoliški možje spoznavajo za modre in tudi sedaj imajo enako okrožnico sv. oče v pripravi, da se pošlje v svet. — Nova Italija nima zadosti na deželah, ki si jih je v Evropi pridobila, ampak segla še je dalje, v Afriko, na dežele ob „rdečem morji.“ Te pa ji hodijo tako drage, da bi bilo za njo dobiček, ko bi se jih mogla iz nova iznebiti. — Po španjskih deželah imajo zmirom kolero in ni se kmalu nadjati, da je bode konec. — Na Francoskem se prikazuje tu in tam posebna ljubezen do Rusije, to pa izlasti v tem, da prežijo ondi na ruske nihiliste ter jih vjamejo, kjer jim koli pridejo do njih gnezda. — Angleži so kaj lepo vsprejeli avstrijsko brodovje, ko je priplulo tje, na poti v severno morje. — Nemški cesar se poda dnes, dne 14. avgusta na Rusko in obeta si, da pridobi ruskega carja za-se, to je za posebno zvezo z Nemčijo. Vprašanje pa je, če se mu tudi posreči. — Kolikor se sliši iz Rusije, v resnici ondi nihče ne misli na to, da naj začne vojsko, naj še bode komur koli na ljubo. Tudi dobro. — Bolgarski knez, princ Koburški se vrne te dni v Bolgarijo in pridejo mu gg. ministri že na pol poti nasproti, pa ne da bi za tem tičalo kake posebne reči! — V Srbiji so se pokazali zopet liberalci, t. j. možje, ki so svoje dni pri kralji Milanu bili na vrhu. Kaj pomeni kje to? —

Turški sultan ima sedaj največ posla s pravoslavnim patrijarhom v Carjemgradu. Le-ta prosi za slovo, ker je sultan dovolil brez njega dve novi škofiji v Bolgariji. No to se bode pa še že kje kako poravnalo. — Grški kralj je šel na potovanje in v času, ko ga ni doma, ima ministerstvo vlado v rokah. — V Afriki se suče še vedno vse okoli vprašanja, ali naj poneha trštvo s sužnjiki. Kakor je podoba, bode ga s časom še vendar le konec. — Iz južne Amerike sliši se, da so boji in ustaje v raznih republikah nekaj ponehale. Ali pa za dalje časa? — Za veliko razstavo v Chicago leta 1892 vrši se velike priprave in če sodi človek po njih celo razstavo, bode ona v resnici ena največjih, če ne največja, kar jih je kedaj bilo na svetu; tedaj razstava — ameriška.

Za poduk in kratek čas.

Iz Slovenije do Adrije.

(Potopisna črtica.)

(Dalje.)

Opazoval sem prav vestno morje in njegovo obrežje, katero je od Reke do Zadra večji del nizko in golo, le z grmovjem in robidjem obraseno; sem ter tje pa se razprostirajo tudi krasni vrtovi z oljkami, smokvami in vinsko trto zasajeni. Med tem opazovanjem potekal mi je čas prav naglo in le prerano vcepljala se je goreča solnčna kroglja v čarobno razsvitljeno morje. Bil sem čisto zamaknjen v to meni neznano čarobno krasoto. Človeku se zdijo valovi v tej razsvitljavi, kakor nepregledni biseri in dijamanti. Mili glas zvonov, ki je prihajal iz raznih sel, mimo kojih smo pluli, ter klical in vabil verne k pozdravu Bogorodice, vzdramil je tudi mene iz te zamaknjenosti, potegnil sem pokrivalo raz glavo ter molil na morji prvi-krat: „angeljsko češčenje“. Kapitan, vrli Hrvat, opozori me, da je večerja pripravljena. Zlezem toraj v „telo“ ladije, kjer je v prav lepem, rekel bi, krasnem salonu miza za večerjo pogrnjena. Da-si je bila večerja prav okusno pripravljena, vendar me ni strpel dolgo v zaprtem prostoru, v kratkem bil sem zopet na krovu in glej nove krasote! Tam izza Velebita plaval je mesec ter izlival svojo blede svitlobo na peneče se morje, ki se je v tem svetu blesketalo, kakor da je v srebro vkovano. Zapalil sem si smodko, brez koje dandanes skoro človeka ne najdeš, v veliko veselje Dunajevskovo, ter korakal dolgo, dolgo na površji ladije opazujoč svitlo zvezde, kojih svet je iz morja odseval in vtopljen v misli o moji mili domovini, dokler me ni k počitku prisililo. Prebudivši se drugo jutro stalo je solnce že precej visoko na nebeškem oboku, kolikor sem mogel videti skoz luknjico svoje kabine, in ladja je stala, da pošto odda pred nekim mestom. Vstopivšega na

krov, pozdravi me kapitan z običnim pozdravom ter pojasnjuje na mesto kažoč: evo vam Zadra! Razumeje se, da sem odpiral in nape-njal svoje še zaspane oči, da ja nič ne prezrem, saj sem opazoval mesto, v kojem mi je bil odločen moj delokrog. Ko bi bil smel takoj izstopiti, bilo bi pač, se ve, da najbolje za mojo radovednost, a kaj se hoče, parobrod že pluje v pol ure od mesta oddaljeni in za tako nazivano „kvaranteno“ določeni zaliv, kjer je že čakalo sedem večjih parobrodov rešenja. Med potom pokaže mi kapitan dva lesena križa na obrežji, češ: tam sta zakopana dva za kolero umrla vojaka.

Parobrod vstavi se med svoje vrstnike in sedaj začel se je za me strašno pust čas, v navadnem življenji „dolg čas“ nazivan. Le pomislite, gospod urednik! Celih dolgih sedem dni bil sem obsojen tu dolg čas vejati, kapitan bil mi je edina družba — bil sem namreč v I. razredu čisto sam, kajti tedaj potoval je radi kolere le, kdor je moral. Svojega tukajšnjega, duhomorečega bivanja pač ne bodem popisoval, le toliko omenim — si licet parva componere magnis — ako se sme malo z velikim primerjati, — da je zrla moja malenkost tje dol v Zadar z nekako enakimi občutki, kakor nekdanji velikan Mozes z gore Nebo v obljubljeni deželo. En dogodek pa le omenim. Kapitan, dobra dalmatinska duša, prepusti mi, da bi me malo razvedril, malo ladjico ali brodič, ki je bil vedno z dvema možema meni na razpolaganje, ki sta me vozila v razne kraje.

Koj drugi dan, zapazi me pri takem izletu neko iz Zadra, ki se je za-me zanimal. Čez par ur po vrnitvi na brod, dobim list, v kojem me drug moj pozivlje, ob določeni uri pripluti do Zadra, da se vsaj vidiva iz obličja v obličje. Drugo jutro, bilo je mojega zapora tretji dan, napotim se do mesta in moje oči gledale so mojega nepoznanega in težko čakajočega prednika. Pozdravljal me je sicer prav prijazno, a roke v pozdrav mi pa le ni hotel podati, toliko previden je že bil, kajti da se me je samo doteknil, kar bi bilo mene neizrečeno veselilo, bili bi ga kot „okuženega“. kakor nekdanji „gobovega“ iz svoje družbe iztirali in bil bi moral v kontumaci meni družbo delati. (Dalje prih.)

Smešnica 33. „Oče“, reče tujec krčmarju, „jaz bi rad osla, da me spravi na vrh gore. Kaj čete za to?“ „Goldinar!“ odgovori krčmar ter veli hlapcu, naj pripelje osla. Ta gre po-nj in ko ga pripelje, reče tujec: „Glej, tu sta dva osla!“ ter zasede žival, da ga prinese na goro. Ko pride na goro, reče hlapcu: „Tu le imaš goldinar!“ „Gospod“, odvrne hlapec, „prosim za dva goldinarja“. „Zakaj?“ vpraša tujec. „No“, odgovori hlapec, „za dva osla, kakor ste rekli doli, za-me in za tega-le!“

Razne stvari.

(Rojstni den.) V stolni cerkvi v Mari-boru imajo v ponedeljek, dne 18. avgusta, o rojstnem dnevu svitlega cesarja mil. knezoškof ob 9. uri dopoludne slovesno sv. mašo in vde-leži se je, kakor po navadi, višja gospôda c. kr. uradov, udje v mestnem zastopu ter ostalo po-božno prebivalstvo v mestu.

(Častno tržanstvo.) Tržki zastop v Gornjem gradu je soglasno podelil vlč. g. Lovru Potočniku, kn. šk. duh. svetovalcu in dekanu, čast tržanstva ter mu je zato izročil krasno diplomo, izdelano v tiskarni sv. Cirila v Ma-riboru.

(Slov. pevsko društvo.) Novi odbor slov. pevskega društva je ta-le: odvetnik dr. Fr. Juetela, predsednik, učitelja Fr. Suher in J. Copf, tajnik A. Gregorič, nadžupnik A. Fröh-lich, c. kr. okr. sodnije pristav dr. Gross, c. kr. notar dr. Firbas in koncipijenta dr. Georg in A. Ogorelec.

(Slavnost.) Ljutomerska čitalnica pri-redi v nedeljo dné 17. avgusta cesarsko slav-nost na vrtu g. J. Vaupotiča. Čvenski tambu-raši bodo sodelovali. Začetek ob peti uri po-poludne. Vstopnine ni nobene. Vse Slovence in Slovenke iz Ljutomera in iz bližnje in dalnje okolice vabi k obilni vdeležbi čitalnični odbor.

(Zborovanje.) Prihodnjo nedeljo, dne 17. t. m. obhaja kmečko bralno društvo pri sv. Jurji v slov. goricah ob 3. uri popoldne svoj vstanovni zbor v gostilni g. Franca Veingerla. K obilni vdeležbi vabi Začasni odbor.

(„Savinjski sokol“) ima v nedeljo dne 17. avgusta ob 5. uri popoldne svoj redni občni zbor na kegliški g. Iv. Lipolda v Mozirji. Ker se razpravljajo pri tem zboru jako važne stvari za društvo, pričakuje se obilna vdeležba bratov sokolov.

(Častni občan) postal je g. Karol Trt-nik, c. kr. okr. sodnik na Vranskem, občine Gomilsko.

(Sv. misijon) se bo obhajal pri sv. Duhu na ostrem vrhu vrh Lučan od dne 3. do 8. sep-tembra t. l. o priložnosti stoletnega obstanka fare. Voditelji so čč. oo. misijonarji od sv. Jo-žefa pri Celji. Angeljska nedelja, ko je shod pri sv. Duhu, pa se obhaja v sekovski škofiji, dne 7. septembra, ne kakor kaže koledar dne 31. avgusta.

(Okr. zastop) v Konjicah je na novo v rokah nemškutarjev in to za tega voljo, ker vlečejo tudi katoliški veleposestniki radi ploh na povelje lutrovcev in liberalcev.

(Pečat.) G. Albert Balant v Konjicah ima pečat Konjiškega trga iz leta 1571. Na pečatu se vidi konj, stoječ na zadnjih nogah, in nosi napis: Markt Gannavitz 1571. To ti pač kaže, da je trg Konjiški — nemšk ali ka-li.

(Südmark.) V Šentilji v slov. goricah osnuje Egon „baron“ Pistor, župan ondašnje občine, podružnico društva „Südmark“. Nje je tamošnjim Nemcem pač sila treba, kajti vsi skupaj ne spravijo toliko denarja skupaj, da plačajo obresti za dolge, ki jih ima n. pr. samo eden izmed njih na svojem posestvu.

(Odvetnik.) Koncem meseca septembra odpre g. dr. Mirko Babnik, doslej na Dunaji, svoje odvetniško pisarno v Celji. G. doktorja poznamo na slov. Štajarji dobro ter je on že večkrat pri najvišji sodnji zastopal slov. stranke, posebno občine.

(Dete zadušilo) se je na Klancu pri Dobrni. Isto ležalo je zavito v zibeli. Deklica, ki je imela skrb za mlado bitje, se je nekam oddaljila. In ko se je vrnila, našla je dete — mrtvo. Ono se je bilo namreč obrnilo tako, da ni moglo dihati. Vsled nesrečne lege se je za-dušilo.

(Nekriv.) Pri porotni sodnji v Celji so spoznali, da Gregor Apat, obtožen, da je pri Hriberniku požgal, ni bil kriv tega požiga in pride torej mož po dolgih letih zopet na sveži zrak na svojem domu.

(Duhovniške spremembe.) Vlč. gosp. Jože Žehelj, župnik in duh. svetovalec v Mozirji, oskrbuje posle gornje grajski dekanija, č. g. Jože Vraz, župnik v Skomrah, je dobil župnijo spodnje sv. Kunigunde in č. g. Ivan Toman, novomašnik, pride za kaplana v Gornji grad in č. g. A. Arzenšek, kaplan v G. Gradu, prev-zame oskrbovanje iste župnije.

Loterijne številke:

Trst 9. avgusta 1890:	17, 76, 15, 28, 43
Linc „ „	67, 6, 46, 21, 68

Lepo posestvo

na Polenšaku, z gorico, velikim sadnikom, njivami in pašnikom, je eden zidani in eden leseni hram. Posestvo meri blizu 8 oralov, in se odda po nizki ceni. Več pové

Franc Sorko,
trgovec pri sv. Tomažu.

Veliko, lepo posestvo.

Podpisana naznanjava, da prodava za voljo naji visocih let svoje lepo in rodno posestvo v občini Morje pri Framu, ob veliki cesti, ob-sega okoli 30 oralov, 6 oralov vinograda, 8 oralov travnika, lesa, sadunosnik in troje poslopij, vsa v dobrem stanu. Pogoji plačila so lehki.

Morje, dne 27. jul. 1890.

2-4 **Janez in Marija Frangež.**

Sadno drevje

visokodebelnato, z najfinejšimi sortami požlahtnjeno, prav po nizki ceni je na prodaj do oktobra 1890 pri vodstvu sadjereje na Faalskem gradu pri Mariboru (Štajarsko.) 3-3

Razglas.

Na prošnjo oskrbnika Jožef Tischlerjevega konkurza se od te sodnije dovoli zvršilna prodaja v to konkurzno maso spadajočega, na 3369 gld. 20 kr. cenjenega premakljivega blaga in štacunske oprave.

V to svrhu se določite dve prodajalni razpravi, prva na

3. septembra 1890

in če potreba, za njim sledeče dneve in druga pa na

16. septembra 1890

in če potreba, sledeče dneve in vsakokrat od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne v Tischlerjevi prodajalnici v Rečici s tem pristavkom, da se bodejo gibljivosti pri prvi razpravi prodale le za ali nad cenilno ceno, pri drugi pa tudi pod to ceno največ ponujajočemu.

C. kr. okrajna sodnija v Gornjemgradu, dne 16. julija 1890.

C. kr. okrajni sodnik:
Rotschedl.

3-3

Lepo posestvo

z gorico, s sadnikom, njivami, travnikom in lepim lesom, pri lepi cesti se odda prostovoljno po nizki ceni, vse, kakor leži in stoji na Gruskovci pri Novi cerkvi v Halozah.

Posestvo meri okoli 9 oralov. Vse k vinarstvu potrebno je doma. Več pové gospod

Ant. Rodošek,

krémar pri Novi cerkvi.

3-3

Specerijsko blago

najboljše kakovosti

prodaja po najnižjih cenah

Milan Hočevár

v Celji

Graške ulice št. 3.

5-12

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 10

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja, dobodo izurjene in zanesljive osebe (dosluženi žandarji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 1890 Graz poste restante. 16-25

Vsake vrste staronemške lončene peči

belo, zeleno in rjavo steklene se dobijo po nizki ceni pri

Alojz Černe,

v Mozirji, Štajarsko.

5-10

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

10-26